

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 59 0 Пс 026660 17 Рев
Бања Лука, 06.6.2018. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља „А.е.-и.“ д.о.о. Б.Л., кога заступа пуномоћник О.А., адвокат из Б., против тужене Ф. ш. а.д. Б. у стечају, коју заступају пуномоћници Б.Ј., адвокат из Б., те В.М., адвокат из Ч., ради утврђења основаности стечајног потраживања, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 026660 17 Пж 2 од 12.7.2017. године, на сједници одржаној 06.6.2018. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Тужена се одбија са захтјевом за накнаду парничних трошкова насталих у поступку поводом ревизије.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бијелини број 59 0 Пс 026660 16 Пс 2 од 26.12.2016. године одбијен је тужитељ са тужбеним захтјевом којим је тражио да се утврди да је основано његово потраживање као стечајног повјериоца према туженој као стечајном дужнику у укупном износу од 12.571.710,63 КМ, од чега износ од 6.801.274,66 КМ представља главни дуг, а износ од 5.770.435,97 КМ представља камату, те да се ово потраживање уврсти у општи исплатни ред. Истом пресудом је обавезан тужитељ да на име трошкова поступка исплати туженој износ од 2.620,00 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 026660 17 Пж 2 од 12.7.2017. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена одлука потврђена.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену одлуку због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење или да се обје нижестепене пресуде преиначе тако што би се удовољило тужбеном захтјеву.

У одговору на ревизију тужена предлаже да се ревизија одбије.

Ревизија није основана.

Предмет одлучивања у овом парничном поступку је захтјев тужитеља да се утврди да је основано његово потраживање према туженој у износу од укупно 12.571.710,63 КМ и да се наложи туженој да га у стечајном поступку сврста у листу повјерилаца општег исплатног реда.

Расправљајући о овако постављеном тужбеном захтјеву нижестепени судови су утврдили: да је у стечајном поступку отвореном над туженом дана 15.01.2010. године донесено рјешење којим је потврђен план реорганизације тужене из 2009. године; да је овим планом тужитељ преузео обавезу да плати дугове тужене према њеним повјериоцима, да изврши ремонт постројења тужене, да надлежним органима уплати порезе и доприносе, да набави сировине, запосли одговарајући број радника и покрене производњу; да је заузврат тужитељ требао постати већински власник тужене и стећи управљачка права с тим да је имовином тужене могао располагати само уз сагласност њеног стечајног управника; да је на основу улагања у тужену и испуњавања обавеза из стечајног плана тужитељ стекао 63,75% акцијског капитала тужене; да је тужитељ као уступилац права са ПЗ Ј. из РХ (даље: Задруга) као преузимаоцем права дана 19.7.2010. године закључио предуговор о регулисању међусобних односа поводом преузимања својинских права над туженом; да је тим предуговором тужитељ уз накнаду пренио на Задругу свој својински удио у капиталу тужене; да су након уписа акција у регистар хартија од вриједности тужитељ и Задруга требали закључити главни уговор којим би тужитељ сва својинска права у односу на тужену уступио Задрузи, за шта би му она исплатила три милиона КМ; да је у предуговору наведено да ће, у случају да се не закључи главни уговор, тужитељ вратити Задрузи исплаћена средства, а у противном ће јој пренијети цјелокупно потраживање према туженој у износу од 5.270.576,27 КМ, увећано за трошкове ремонта и стечаја; да наведени предуговор није реализован јер није дошло до закључења главног уговора, а накнадно закљученим уговором су се тужитељ и Задруга сагласили да укупно потраживање Задруге према тужитељу износи 5.529.050,93 КМ; да је Задруга надлежном привредном суду поднијела тужбу против тужитеља ради исплате наведеног износа; да је записником о савјешњу међусобних потраживања и обавеза од 19.6.2014. године и његовом допуном констатовано да дуг тужене према тужитељу износи 8.268.392,68 КМ; да је над туженом дана 11.12.2015. године поново отворен стечајни поступак; да је у том поступку тужитељ заједно са предузећем које има сједиште на Британским дјевичанским острвима пријавио потраживање у износу од 12.571.710,63 КМ, од чега главница износи 6.801.274,66 КМ, док камата износи 5.770.435,97 КМ; да је стечајни управник тужене у цијелости оспорио ово потраживање с образложењем да је тужитељ извршавао обавезе из стечајног плана и да је заузврат стекао већински удио у капиталу тужене, а поред тога је сва своја права и потраживања према туженој пренио на трећа лица путем уговора о асигнацији и цесији, слиједом чега су та трећа лица устала тужбама против тужене ради остварења уступљених потраживања, а некима од њих је тужена исплатила дио дуга, док је стечајни управник признао потраживања тих трећих лица.

Имајући у виду овако утврђено чињенично стање нижестепени судови налазе да тужитељ није доказао основаност и висину спорног потраживања, како у погледу главног дуга тако и у погледу обрачунате камате. Наиме, изводи отворених ставки, којима је тужитељ покушао да докаже основаност и висину свог потраживања према туженој, су само књиговодствене радње и њиховим потписивањем не настаје облигациони однос јер уз те изводе нису приложене фактуре, отпремнице или други вјеродостојни документи који би представљали пуноважан основ спорног потраживања. Како је тужитељ у свом књиговодству обавезе које је преузео стечајним планом само префактурисао на тужену, нижестепени судови су одбили његов тужбени захтјев као неоснован.

Схватања нижестепених суда су правилна.

Нижестепени судови су правилно закључили да тужитељ није доказао основаност (а тиме ни висину) предметног потраживања. Изводи отворених ставки и аналитичке картице сами по себи не доказују основаност потраживања, а у смислу одредби члана 7. став 1. и члана 123. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), обавеза тужитеља је била да докаже чињенице које се односе на постојање и висину спорног потраживања. Из тих разлога нижестепени судови су оправдано одбили тужитеља са тужбеним захтјевом.

Тужитељ тврди да је он био у пословном односу са туженом, али то није био однос заснован на промету робе и услуга, како он жели представити, већ однос који је иницирао сам тужитељ када је 2009. године, након што је над туженом отворен први стечајни поступак, истој упутио писмо намјере у којем је изразио намјеру да преузме већински капитал тужене, а да заузврат измири потраживања свих повјерилаца тужене која износе преко осам милиона КМ. У том писму тужитељ је обавијестио тужену да је већ откупио њен дуг према Павловић банци који износи преко три милиона КМ као и $\frac{1}{4}$ дијела њеног дуга према запосленим радницима. Такође, тужитељ је у писму намјере исказао спремност да обезбиједи сировине и обртна средства како би тужена наставила производњу, да обезбиједи плате за раднике те да сноси трошкове ремонта и ревитализације постројења тужене. Тужена је прихватила ову понуду тужитеља и на основу ње сачинила стечајни план у коме су детаљно регулисане обавезе и права обје стране. У том плану је јасно речено да ће по основу улагања тужитеља у тужену и испуњавања њених обавеза према трећим лицима тужитељ стећи већински акцијски капитал тужене одн. постати њен већински власник са правом управљања. Из података у предметном парничном спису и оних који се налазе у стечајном спису произилази да је тужена извршила обавезе према тужитељу јер му је пренијела 63,75% акција, чиме је тужитељ постао њен већински власник. С друге стране, тужитељ није извршио све обавезе преузете стечајним планом већ је након само пола године пренио на правно лице из Х. сва својинска права над туженом, за шта му је исплаћена накнада у износу од неколико милиона КМ. Тужитељ није извршио обавезу обнављања производње тужене, ради чега је над туженом 2015. године по други пут отворен стечајни поступак.

Из свега наведеног произилази да тужена ништа не дугује тужитељу јер му је по основу извршавања њених обавеза према трећим лицима пренијела својину на 51% акција у номиналној вриједности од 10.880.385,00 КМ, да би му по основу његових улагања у ремонт и ревитализацију постројења пренијела у својину још 12,75% акција у номиналној вриједности од 7.499.518,00 КМ. Дакле, номинална вриједност акција које је стекао тужитељ као већински власник тужене премашује износ који је он, извршавајући обавезе из стечајног плана, уложио у тужену.

Обзиром на наведено, неоснована је тврдња ревидента да је тужена потписивањем записника о савјезу међусобних потраживања и обавеза од 19.6.2014. године фактички признала спорни дуг. Наиме, тужитељ је као већински власник тужене имао управљачка права и пресудно је утицао на садржај аката које је сачињавала и потписивала тужена. Овај суд запажа да је до потписивања наведеног записника дошло након што је правоснажно окончан кривични поступак против З.Ћ. и Д.Н., који су осуђени због почињеног кривичног дјела прања новца. Изреком пресуде донесене у том поступку, за коју је овај суд везан у складу са одредбом члана 12. став 3. ЗПП, између осталог, констатовано је да је директор тужитеља, поступајући по налогу З.Ћ., председника Управног одбора фирме из Н.С. која је 100% власник тужитеља, новац стечен продајом дроге улагао у тужену и тим новцем отплаћивао дугове тужене према трећим лицима,

при чему је потписивао фиктивне профактуре за наводну испоруку кукуруза, док уплате аванса није пратио стварни пословни однос тј. испорука робе. Зато материјални докази које је приложио тужитељ у овој парници (изводи отворених ставки и аналитичке картице) нису исправе које доказују основаност тужитељевог потраживања према туженој јер је у наведеном кривичном поступку утврђено да се ради о фиктивним документима. Налаз и мишљење финансијског вјештака се темељи на тим фиктивним документима па је тужена у праву када тврди да је тај налаз „неупотребљив“, поготово што вјештак није испитивао ваљаност ових докумената нити је провјеравао правилност извршених књижења у пословне књиге странака већ је само преписао податке из извода отворених ставки и сабрао износе из тих ставки.

Како је неосновано потраживање тужитеља по основу главног дуга, самим тим је неосновано и његово потраживање на име обрачунатих законских затезних камата, јер су камате акцесорна потраживања и дијеле судбину главног потраживања. Стога у овој парници није ни било потребе да се утврђује висина обрачунате камате.

Будући да је правоснажном кривичном пресудом тужитељу одузето 10.880.385 акција односно 51% учешћа у капиталу тужене и новчани износ од 2.672.590,58 КМ, он је подношењем предметне тужбе фактички хтио да га тужена обештети због губитка акција, али за удовољавање оваквом захтјеву не постоји правни основ. Стога су нижестепени судови правилно примијенили одредбе Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04) и Закона о стечајном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 26/10-Пречишћени текст) када су одбили тужбени захтјев, за коју одлуку су дали ваљано образложење, које прихвата и овај суд.

Према наведеном, а на основу члана 248. ЗПП, одлучено као у изреци.

По оцјени овога суда, трошкови тужене за састав одговора на ревизију нису били потребни ради вођења ове парнице па јој из тог разлога нису ни досуђени (члан 387. у вези са чланом 397. став 1. ЗПП).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић